

แนวปฏิบัติที่ดี(Good Practices)

1) ชื่อเรื่อง/แนวปฏิบัติที่ดี

เทคนิคการทำวิจัยสถาบันอย่างง่าย

2) หน่วยงาน

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

3) หัวหน้าหน่วยงาน

นายพัฒนพงศ์ วรรณวิไล ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน

เบอร์โทรศัพท์/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์

092-932-6515./ yenwattana_p@gmail.com

4) บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยสถาบัน ก็คือการวิจัยในงานประจำของสถาบัน ซึ่งจะมีประโยชน์ในแง่ของการปรับปรุงและพัฒนา งานประจำที่ทำอยู่ทุกวัน โดยสามารถนำงานที่ทำอยู่มาใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวางแผนการวิจัย เปรียบเทียบวิธีการทำงานระหว่างวิธีการทำงานที่ใช้กันอยู่เดิมกับวิธีการที่คิดขึ้นหรือประยุกต์จากที่ผู้อื่นคิดไว้แล้ว ซึ่งเชื่อว่าจะจะเป็นวิธีการที่ดีกว่าเดิมในด้านในด้านหนึ่ง เช่น ประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่า ใช้เวลาน้อยกว่า ลดขั้นตอนลง และปลอดภัยกว่า เป็นต้น หากมีการวางแผนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ป้องกันอคติได้อย่างรัดกุม มีการตั้งคำถามวิจัยอย่างชัดเจน มีการประมวลผลอย่างน่าเชื่อถือ และได้ข้อสรุปใหม่จากงานวิจัย ก็จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อสถาบันได้ หลักการสำคัญของการวิจัยสถาบันคือจะต้องไม่แปลกแยกจากการทำงานปกติ แต่จะต้องเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการของสถาบันที่เกิดขึ้นเป็นวงจรของการพัฒนาสถาบันนั้น ๆ

เทคนิคการทำวิจัยสถาบันอย่างง่าย เป็นการจัดทำรายละเอียดของการทำวิจัยสถาบันออกมาเป็นระบบ เพื่อให้เห็นแนวทางหลักเกณฑ์ในการทำวิจัยสถาบัน และทำให้ผู้ทำวิจัยเกิดความรู้สึกว่าการวิจัยสถาบันไม่ได้เป็นเรื่องยาก โดยมีการอธิบาย กระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำ เพื่อวางแผนเตรียมความพร้อมในการจัดทำได้อย่างเหมาะสม เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

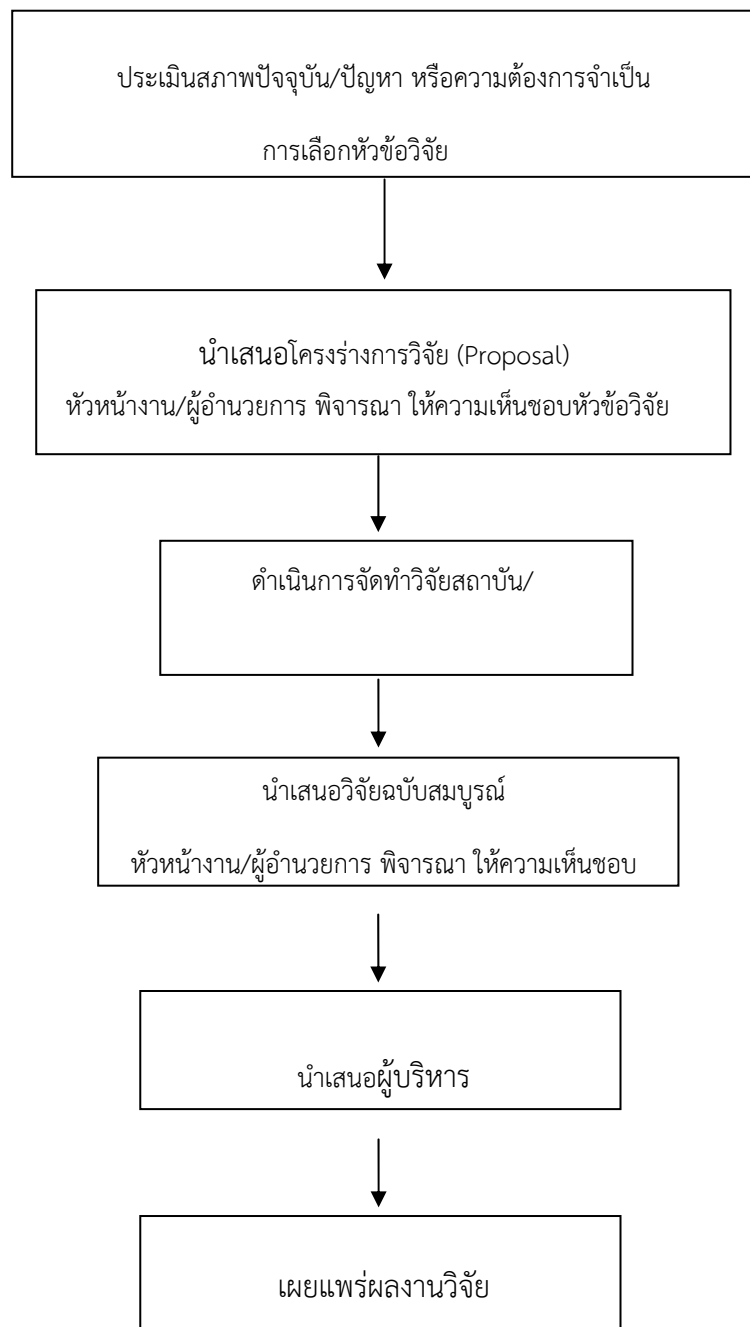
ประวัติหน่วยงาน (โดยย่อ)

กองนโยบายและแผนเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิมีฐานะเป็นหน่วยงานระดับกอง 1 ใน 7 กอง ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พ.ศ.2550 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2550 ของสำนักงานอธิการบดี ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กองนโยบายและแผนมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีด้านวางแผนและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นหน่วยงานวางแผนในการกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการพัฒนาของมหาวิทยาลัยโดยทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อสร้างระบบสารสนเทศในการตัดสินใจและบริหารงานของมหาวิทยาลัย รวมถึงการวิเคราะห์นโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณ ติดตามและ ประเมินผล รวมทั้งเสนอแนะให้ข้อมูลแก่คณะผู้บริหารในหน่วยงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยโดยรวม

5) แนวปฏิบัติที่ดี (วิธีการ/กระบวนการ/แนวทางการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการตามหลัก PDCA)

การวิจัยสถาบัน (Institutional Research) เป็นการศึกษา ค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ลักษณะหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือเพื่อพัฒนางานของหน่วยงานหรือองค์กร ในระยะแรก มีการกล่าวถึงงานวิจัยประเภทนี้ในสถาบันอุดมศึกษา ต่อมาได้ขยายวงกว้างมากขึ้น “เป็นการวิจัยที่เน้น การศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในกระบวนการบริหารงานของสถาบัน”

ขั้นตอนการจัดทำการวิจัยสถาบัน



1. ประเมินสภาพปัจจุบัน/ปัญหา หรือความต้องการจำเป็น ในการเลือกหัวข้อวิจัย

เน้นวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเร่งด่วนขององค์กร เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาของสถาบัน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนพัฒนางานของสถาบัน..

2. นำเสนอโครงการวิจัย (Proposal)

เป็นการนำเสนอโครงการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

- 2.1 หัวข้อเรื่อง
- 2.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2.4 คำถามของการวิจัย
- 2.5 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สมมติฐานและกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2.7 ขอบเขตของการวิจัย
- 2.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
- 2.9 วิธีการดำเนินวิจัย
- 2.10 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

3. การเขียนวิจัย/เทคนิคการทำวิจัย

3.1 หัวข้อเรื่อง : ต้องชัดเจนไม่สั้นหรือยาวเกินไปเป็นเรื่องแปลกใหม่ น่าสนใจและมีคุณค่ารวมทั้งมีความสามารถที่จะทำการวิจัยได้

3.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา : เป็นการบรรยายให้เห็นว่าเรื่องที่จะทำการวิจัยนี้มีความเป็นมาและความสำคัญอย่างไรจึงต้องทำการวิจัย มักจะเริ่มต้นการเขียนถึงสภาพแวดล้อมแบบกว้าง ๆ เข้ามาสู่เรื่องแคบ ๆ แล้วสรุปให้เห็นปัญหาการวิจัยจนทำให้ต้องทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้

3.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย : เป็นการกำหนดว่าต้องการศึกษาในประเด็นใดบ้าง ในเรื่องที่จะทำการวิจัย ต้องชัดเจน และเฉพาะเจาะจง ไม่คลุมเครือ โดยบ่งชี้ถึง สิ่งที่จะทำ ทั้งขอบเขต และคำตอบที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การตั้งวัตถุประสงค์ ต้องให้สมเหตุสมผล

3.4 คำถามของการวิจัย : เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยต้องกำหนดขึ้น (problem identification) และให้นิยามปัญหานั้น อย่างชัดเจน เพราะปัญหาที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้วิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ให้นิยามตัวแปรที่สำคัญ ๆ ตลอดจน การวัดตัวแปรเหล่านั้นได้

3.5 สมมติฐานและกรอบแนวคิดในการวิจัย : เป็นการคาดคะเนผลที่จะได้จากการพิสูจน์ โดยการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทดสอบหรือพิสูจน์ได้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่เขียนสมมติฐานการวิจัย การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นขั้นตอนของการนำเอาตัวแปรและประเด็นที่ต้องการทำวิจัยมาเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในรูปของคำบรรยาย แบบจำลอง แผนภาพหรือแบบผสมการวาง กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ดี จะต้องชัดเจน แสดงทิศทางของความสัมพันธ์ ของสิ่งที่ต้องการศึกษา

3.5 ขอบเขตการวิจัย : เป็นการระบุให้ทราบว่าการศึกษาวิจัยที่จะศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางเพียงใด เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถทำการศึกษาได้ครบถ้วนทุกแง่มุมของปัญหานั้น จึงต้องกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้แน่นอนว่าจะครอบคลุมอะไรบ้าง ซึ่งอาจทำได้โดยการกำหนดขอบเขตของเรื่องให้แคบลงเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งของสาขาวิชา หรือกำหนดกลุ่มประชากร สถานที่วิจัย หรือระยะเวลา

3.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : ประโยชน์ที่จะเกิดจากการนำผลการวิจัยไปใช้ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

3.8 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง : เป็นการทบทวนแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่จะนำมาเป็นกรอบความคิดในงานวิจัยของเรา หากเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณจะให้ความสำคัญมากเพราะจะนำไปสู่การตั้งคำถามในแบบสอบถาม ส่วนการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการทบทวนงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับของเราซึ่งอาจใกล้เคียงในด้านความสำคัญของปัญหาการวิจัยหรือวิธีในการดำเนินการวิจัยก็ได้ การเขียนจะต้องเรียบเรียงความคิดให้เป็นระบบ มีการสรุปในตอนท้ายของแต่ละตอนและให้เชื่อมโยงกับย่อหน้าต่อไปด้วย

3.9 วิธีดำเนินการวิจัย : กล่าวถึงวิธีการที่ใช้ในการวิจัย โดยปกติอาจแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ชนิด คือ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ จะเลือกใช้วิธีการใดก็ตามขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่องที่จะทำการวิจัยและความถนัดหรือความสนใจของผู้วิจัยด้วย ในปัจจุบันวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกมักใช้ทั้ง 2 รูปแบบควบคู่กันไป แต่ละรูปแบบมักจะกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.9.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ : ให้ระบุถึง

1. การเข้าพื้นที่ทำอย่างไร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) คือใคร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง การจดบันทึก ตัวผู้วิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบทางการ/ไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น
4. ระยะเวลาในการศึกษา เริ่มตั้งแต่การเข้าพื้นที่จนกระทั่งถอนตัว
5. การตรวจสอบข้อมูล ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation)
6. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

3.9.2 การวิจัยเชิงปริมาณ : ให้ระบุถึง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วิธีการเลือก จำนวน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยระบุถึงวิธีการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ วิธีการส่งแบบสอบถาม จำนวนที่ได้รับคืน
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.10 ระยะเวลาในการดำเนินงาน : ผู้วิจัยต้องระบุถึงระยะเวลาที่จะใช้ในการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดว่าจะใช้เวลานานเท่าใด และต้องระบุระยะเวลาที่ใช้สำหรับแต่ละขั้นตอนของการวิจัย

6) ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข

- พนักงานขาดความรู้ความเข้าใจทางการกระบวนกรในการจัดทำวิจัยสถาบัน
- จัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการจัดทำวิจัยสถาบัน

7) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยสถาบัน
- มีระบบและมาตรฐานเดียวกันในการจัดทำวิจัยสถาบัน

8) ความท้าทายต่อไป

จัดทำคู่มือเทคนิคในการทำวิจัยสถาบันเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน